

Ympäristövaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamisesta (HE 239/2022 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- perustuslakivaliokunta PeVL 66/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- ympäristöneuvos Jarmo Muurman, ympäristöministeriö
- asiantuntija Karin Cederlöf, ympäristöministeriö
- lainsäädäntöneuvos Elina Nyholm, oikeusministeriö
- erikoistutkija Laura Saikku, Suomen ympäristökeskus
- johtava lakimies Marko Nurmikolu, Suomen Kuntaliitto
- suojeluasiantuntija Hanna Aho, Suomen luonnonsuojeluliitto ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen ilmastopaneeli

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ilmastolakia. Lakiin lisättäisiin säännökset kunnan ilmastosuunnitelmasta sekä ilmastolain mukaisesta muutoksenhausta. Esityksen tavoitteena on edistää ilmastolain tavoitteiden toteutumista ja vahvistaa kuntien ilmastotyötä sekä edistää oikeusturvan toteutumista. Esityksessä ehdotettu sääntely täydentäisi ilmastolain kokonaisuudistusta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Valiokunnan mietintö YmVM 15/2022 vp

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esityksessä ilmastolain muuttamisesta lisätään lakiin säännökset kunnan ilmastosuunnitelmasta ja ilmastolain mukaisesta muutoksenhausta. Esityksen tavoitteena on edistää ilmastolain tavoitteiden toteutumista ja vahvistaa kuntien ilmastotyötä sekä edistää oikeusturvan toteutumista. Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta esittää lakiehdotuksen hyväksymistä muutettuna seuraavin huomautuksin.

Valiokunta toteaa, että hallituksen esityksellä vastataan lausumaan, jolla eduskunta ympäristövaliokunnan ehdotuksesta (YmVM 2/2022 vp — HE 27/2022 vp, EV 60/2022 vp) edellytti ilmastolain hyväksyessään, että valtioneuvosto antaa marraskuun 2022 loppuun mennessä hallituksen esityksen ilmastolain täydentämiseksi muutoksenhakua ja kuntien ilmastovelvoitteita koskevilla säännöksillä.

Kuntien ilmastotyö

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että kunnille säädetään uusi velvoite, jonka mukaan kunnan on laadittava ilmastosuunnitelma. Kunnan ilmastosuunnitelma olisi ilmastopolitiikan suunnitelmista erillinen suunnitelma, ja se täydentäisi ilmastolain suunnittelujärjestelmää.

Esityksen keskeinen tavoite on vauhdittaa ilmastotyötä sellaisissa kunnissa, joissa se ei vielä ole käynnistynyt tai edennyt pitkälle. Kunnan ilmastosuunnitelman laatimisvelvoitteen tavoitteena on edistää ja tehostaa ilmastotoimia erityisesti tällaisissa kunnissa. Eri vaiheessa olevat kunnat otetaan ehdotuksen mukaan huomioon säätämällä kunnan ilmastosuunnitelman vähimmäisvaatimuksista. Tavoitteena on, että kunnat voivat toteuttaa ilmastotoimia omista lähtökohdistaan ja painottaa suunnitelmassaan itselleen keskeisiä asioita. Valiokunta toteaa, että monet edelläkävijäkunnat ovat jo asettaneet itselleen hiilineutraaliustavoitteen, ja osa tavoittelee hiilineutraaliutta jopa ennen kansallista tavoitevuotta 2035.

Valiokunta katsoo, että velvoite laatia ilmastosuunnitelma tukee kunnassa tehtävää ilmastopolitiikan päätöksentekoa ja lisää sen ennakoitavuutta. Niissä kunnissa, joissa ilmastotyö on ennestään ollut vähäistä, esitys todennäköisesti edistää suunnitelmallisempaa ilmastotyötä ja tekee siitä näkyvämpää kuntalaisille ja muille kunnan sidosryhmille. Valiokunta pitää tärkeänä, että näin voidaan vahvistaa kunnan asukkaiden osallistumista ja sitoutumista pitkäjänteiseen ilmastotyöhön. Ilmastolaista tulee myös kattavampi, kun kuntien ilmastosuunnitelmat täydentävät lain mukaista suunnittelujärjestelmää.

Valiokunta korostaa kuntien erilaisuutta. Hallituksen esityksessä onkin tunnistettu, että kunnan oma osuus kunnan alueella syntyvistä päästöistä vaihtelee merkittävästi. Erityisesti suurimmissa kaupungeissa, joissa kaukolämmön ja julkisen liikenteen osuudet ovat absoluuttisesti ja suhteellisesti suuria, kuntakonsernin suorat vaikuttamismahdollisuudet päästöihin voivat olla huomattavasti keskimääräistä suurempia. Toisten kuntien osalta kuntaorganisaation oma osuus voi olla

Valiokunnan mietintö YmVM 15/2022 vp

vain noin 10 % kunnan alueella syntyvistä kasvihuonekaasupäästöistä, ja loput päästöistä muodostuvat muiden tahojen, kuten asukkaiden, teollisuuden, palvelujen ja maatalousyrittäjien, toiminnasta. Kunta voi vaikuttaa omien suorien toimiensä lisäksi monin eri tavoin ja merkittävästi epäsuorasti alueen muiden tahojen ja toimijoiden päästöihin. Kunta voi edistää mainittujen muiden tahojen ilmastotyötä erilaisilla ohjauskeinoilla, kuten taloudellisilla ohjauskeinoilla, viestinnällä, palvelumuotoilulla, yhteistyöllä ja kumppanuuksilla. Valiokunta korostaa, että kuntien ilmastotavoitteita voidaan saavuttaa vain yhdessä asukkaiden, yritysten, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty, että laissa voitaisiin päästövähennystavoitteiden osalta suosittaa yhteneväisiä lähtötaso- ja tavoitevuosia. Valiokunta katsoo, että vertailu- ja tavoitevuosia ei ole tarkoituksenmukaista yhtenäistää tässä yhteydessä, sillä kunnissa on käytössä hyvin erilaisia lähtö- ja tavoitevuosia ja siten yhteisten vertailu- ja tavoitevuosien asettaminen edellyttäisi pidempää valmistelua.

Valiokunta toteaa, että esityksellä on välittömiä vaikutuksia julkiseen talouteen ja resurssien jakoon. Esitys edellyttää resurssien kohdentamista säädettävään uuteen tehtävään niiltä kunnilta, joilla ei ennestään ole ilmastosuunnitelmaa. Koska kunnan ilmastosuunnitelma on uusi lakisääteinen velvoite kunnille, lähtökohtana on, että velvoitteesta aiheutuvat kustannukset korvataan kunnille. Käytännössä kunnilla olisi mahdollisuus hakea valtionavustusta ilmastosuunnitelman laatimisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi. Julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2023—2026 sisältyy yhteensä 2 831 000 euron vuosittainen määräraha toimiin, jotka liittyvät ilmastolain soveltamisalan laajentamiseen kuntiin.

Valiokunta pitää tarpeellisena, että kunnille laaditaan opas kunnan ilmastosuunnitelman valmistelusta. Oppaan tulisi olla käytännönläheinen työkalu, jossa otetaan huomioon erikokoiset kunnat ja myös ilmastosuunnittelutyössään eri vaiheissa olevat kunnat. Jotta oppaasta olisi hyötyä kaikille kunnille, sen tulisi sisältää toisaalta vähimmäisvaatimukset kunnan ilmastosuunnitelmalle ja toisaalta myös opastusta laajemmin ja kunnianhimoisemmin ilmastosuunnitelman valmistelua varten. Pienet kunnat voivat myös alueellisen yhteistyön keinoin keventää suunnitelman laatimisesta aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Valiokunta katsoo, että ilmastonmuutokseen sopeutumista ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää tässä vaiheessa kunnan ilmastosuunnitelman sisältövaatimuksiin. Kunnille laadittavaan oppaaseen olisi kuitenkin hyvä sisällyttää ohjeistusta myös sopeutumiseen liittyen.

Esityksessä ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.1.2023. Esityksen antamisen jälkeen on käynyt ilmi, että ilmastolain mukaisen kansallisen ilmastonmuutokseen sopeutumis suunnitelman hyväksyminen saattaa venyä niin, että suunnitelma hyväksytään vasta vuoden 2023 puolella. Mikäli sopeutumis suunnitelma hyväksyttäisiin vasta lain voimaantulon jälkeen, on epäselvää, sovellettaisiinko suunnitelmaan uutta muutoksenhakusääntelyä. Esityksen perusteluissa ei ole otettu huomioon tätä vaihtoehtoa. Sopeutumis suunnitelman valmisteluun ja sisältöön sovelletaan uuden ilmastolain siirtymäsäännöksen mukaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Muutoksenhausta ei säädetä siirtymäsäännöksessä, eikä tulkintaohjetta kysymykseen ole myöskään lain perusteluissa. Valiokunta pitää siksi erittäin hyvänä, että tarkoituksena on siirtää lain voimaantuloa tulkintaongelmien välttämiseksi kahdella kuukaudella, jolloin sopeutumis suunnitel-

Valiokunnan mietintö YmVM 15/2022 vp

ma ehdittäisiin hyväksyä ennen muutoksenhakusääntelyn voimaantuloa. Voimaantulon siirtämisellä ei olisi vaikutuksia kuntien suunnitelmavelvoitteeseen.

Muutoksenhakusääntely

Hallituksen esityksessä ehdotetaan ilmastolain täydentämistä muutoksenhakusääntelyn osalta. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi nimenomainen säännös muutoksenhausta ilmastopolitiikan suunnitelmia koskeviin valtioneuvoston päätöksiin. Muutoksenhakua koskevan säännöksen tavoitteena on lisätä lain selkeyttä muutoksenhaun osalta ja parantaa vaikutusmahdollisuuksia ympäristöä koskevaan päätöksentekoon.

Valiokunta toteaa, että voimassa olevassa ilmastolaissa ei ole muutoksenhakua koskevaa sääntelyä. Ilmastolain säätämistä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 82/2014 vp, s. 29) katsottiin, että ilmastopolitiikan suunnitelmiin ei liittynyt sellaista oikeussuojan tarvetta, että ne voitaisiin katsoa valituskelpoisiksi päätöksiksi. Kansainvälisen kehityksen myötä suomalaisessa oikeuskirjallisuudessa ja julkisessa keskustelussa on kuitenkin kiinnitetty enenevässä määrin huomiota siihen, miten oikeusturva ilmastopolitiikkaan liittyvässä päätöksenteossa toteutuu kansallisella tasolla. Muutoksenhakua koskevan sääntelyn puuttumisen on arvioitu aiheuttavan oikeudellista epävarmuutta. Oikeustieteen tohtori Pekka Vihervuoren laatimassa selvityksessä (Ympäristöministeriön julkaisuja 2022:10) todetaan kansainvälisten esimerkkien valossa olevan ilmeistä, että eri muutoksenhakumahdollisuuksia tullaan kokeilemaan, jos muutoksenhausta ei säädetä erikseen. Eri puolilla maailmaa järjestöt ja muut tahot ovat viime vuosina panneet vireille lukuisia ilmasto-oikeudenkäyntejä sekä valtioita että yrityksiä vastaan.

Suomessa ei ole toistaiseksi valitettu ilmastolain nojalla tehdyistä päätöksistä tuomioistuimeen, joten oikeuskäytäntöäkään muutoksenhausta ilmastolain soveltamisalalla ei ole. Valiokunta katsoo, että säätämällä muutoksenhausta ilmastolaissa ilmastopolitiikan päätöksiin liittyvä oikeusvarmuus paranisi, kun valitusoikeutetut tahot määriteltäisiin yksityiskohtaisesti ilmastolaissa. Ehdotetun muutoksenhakusääntelyn tavoitteena on vähentää oikeudellista epäselvyyttä ilmastolain nojalla laadittujen suunnitelmien valituskelpoisuudesta ja sen myötä osaltaan turvata valitusmahdollisuus. Valiokunta katsoo myös, että muutoksenhausta säätäminen toteuttaa Århusin yleissopimuksen tavoitetta laajan muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden turvaamisesta yleissopimuksen soveltamisalalla ja nostaa sen yli vähimmäisvaatimustason.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää lausunnossaan perustuslain 21 §:ssä turvatun oikeusturvan näkökulmasta huomiota siihen, että ehdotetun 21 b §:n sääntelyn mukaan valitusoikeus ilmastopolitiikan suunnitelmaa koskevasta valtioneuvoston päätöksestä on esimerkiksi 2 momentin 1 kohdan mukaan sillä, jonka oikeutta, velvollisuutta tai etua ilmastonmuutoksen tai sen hillitsemisen vaikutukset tai siihen sopeutuminen "voivat erityisellä tavalla koskea". Perustuslakivaliokunnan mielestä ympäristövaliokunnan on syytä harkita, voidaanko perusteluissa esitetyistä seikoista säätää nyt ehdotettua täsmällisemmin laissa.

Ympäristövaliokunta toteaa, että hallituksen esityksen mukaan erityisyys tarkoittaisi jotakin sellaista ilmastonmuutokseen, sen hillintään tai siihen sopeutumiseen liittyvää seikkaa tai ominaisuutta, joka asianomaisen kohdalla eroaa objektiivisesti siitä, mikä muutoin samassa asemassa olevilla on yleistä tai tavanomaista. Erityisyys voisi liittyä esimerkiksi asumiseen, elinkeinoon,

Valiokunnan mietintö YmVM 15/2022 vp

yrittämis- ja elinolosuhteisiin, sillä niihin liittyy intressejä, joissa ilmastonmuutoksen hillintään tai siihen sopeutumiseen liittyvät vaikutukset voivat ilmetä. Kysymys olisi lähtökohtaisesti ilmastonmuutoksen tai sen hillinnän vaikutuksista tai siihen sopeutumisesta, ei välttämättä esimerkiksi suunnitelmapäätöksen vaikutuksista, joita voisi olla vaikea selvittää prosessinedellytysvaiheessa.

Valiokunta korostaa, että oikeuskäytäntö määrittäisi tarkemmin sen, missä tilanteissa erityisen tavan vaatimus voisi täytyä. Konkreettisten kriteerien tyhjentävä luetteleminen lain säännöksissä ei olisi tarkoituksenmukaista, sillä valitusten ja valittajien taustoja on vaikea ennakoida. Esityksen perustelut ohjaavat tulkintaa. Valmistelun tukena olleessa OTT Pekka Vihervuoren selvityksessä todetaan seuraavasti erityisyys-vaatimuksen määrittelystä: "Koska ilmastopolitiikan suunnitelmiin liittyvät tilanteet ovat monimuotoisia eikä ilmastonmuutoksessa läheskään kaikki ole ennalta arvattavissa, konkreettisten kriteerien tyhjentävä luetteleminen laissa ei ole ajateltavissa." Erityisyysvaatimukselle on suuntaa antavia vertailukohtia, muun muassa ympäristönsuojelulaissa ja vesilaissa (ympäristönsuojelulain 44 §:n 2 momentti ja vesilain 11 luvun 11 §:n 1 momentti). Erityisyys-kriteeriä ei näissäkään säännöksissä ole tarkemmin määritelty, vaan kriteeri on jäänyt tilannekohtaisesti sovellettavaksi.

Perustuslakivaliokunta katsoo lausunnossaan myös, että hallituksen esityksestä ei ilmene riittävän täsmällisesti 21 b §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisellä tavalla koskemisen vaatimuksen ja 21 b §:n 3 momentissa säädetyn erityisen syyn keskinäinen suhde. Pykälän 3 momentissa tarkoitettua erityisellä syyllä viitataan 2 momentissa tarkoitettuun erityisen tavan vaatimukseen. Valiokunta selventää, että kyseessä on sama kriteeri, joka on vain muotoiltu hieman poikkeavasti kyseisissä momenteissa. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten valiokunta ehdottaa sääntelyn täsmentämistä muuttamalla sanamuodot eri momenteissa vastaamaan toisiaan siten kuin yksityiskohtaisissa perusteluissa lähemmin todetaan.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Laki ilmastolain muuttamisesta

4 a luku. Erinäiset säännökset

21 b §. Muutoksenhaku. Valiokunta ehdottaa pykälän 3 momentin muuttamista siten, että viittaukset erityiseen "syyhyn" muutetaan viittauksiksi erityiseen "tapaan" siten kuin edellä 2 momentissa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Ympäristövaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 239/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

ilmastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ilmastolain (423/2022) 3 §:n 1 momentti, 5 § ja 19 §:n 2 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 14 a §, 19 §:ään uusi 4 momentti ja lakiin uusi 4 a luku seuraavasti:

3 §

Soveltaisala

Tätä lakia sovelletaan valtion viranomaisten tehtäviin ilmastopolitiikan suunnitelmien laatimisessa sekä niiden täytäntöönpanon varmistamisessa. Tätä lakia sovelletaan myös kuntiin, kun ne laativat kuntien ilmastosuunnitelmia ja seuraavat niiden toteutumista.

5 §

Ilmastomuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista edistävät toimet

Valtion viranomaisen on edistettävä toiminnassaan tämän lain mukaisten tavoitteiden ja ilmastopolitiikan suunnitelmien toteutumista.

2 luku

Suunnittelujärjestelmä

14 a §

Kunnan ilmastosuunnitelma

Kunnan on laadittava taikka päivitettävä ilmastosuunnitelma vähintään kerran valtuustokaudessa. Suunnitelmassa on oltava:

- 1) tavoite kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämisestä kunnassa;
- 2) toimet, joilla kasvihuonekaasujen päästöjä vähennetään kunnassa;
- 3) tiedot kasvihuonekaasujen päästöjen kehityksestä kunnassa;
- 4) tiedot suunnitelman toteutumisen seurannasta;
- 5) muut kuin 1—4 kohdassa tarkoitetut tarpeelliseksi katsotut seikat.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua tavoitetta asettaessaan kunnan on otettava huomioon 2 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetut tavoitteet. Mainitun momentin 1 kohdassa tar-

Valiokunnan mietintö YmVM 15/2022 vp

koitettu nielujen aikaansaamien poistumien kasvamista koskeva tavoite on otettava huomioon myös, jos kunta asettaa suunnitelmassa poistumatavoitteita tai nieluja koskevia toimia. Jos kunta asettaa suunnitelmassa ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevia tavoitteita tai toimia, on otettava huomioon mainitun momentin 4 kohdassa tarkoitettu tavoite.

Kunnan ilmastosuunnitelman hyväksyy valtuusto. Kunnan on seurattava suunnitelman toteutumista. Suunnitelma on otettava huomioon kuntalain (410/2015) 37 §:ssä tarkoitettussa kuntastrategiassa sekä 115 §:ssä tarkoitettussa toimintakertomuksessa.

Kunta voi laatia tässä pykälässä tarkoitettua suunnitelmaa myös yhdessä alueen muiden kuntien kanssa. Yhteisessä suunnitelmassa on oltava kuntakohtaiset tavoitteet ja toimet. Yhteinen suunnitelma hyväksytään kunkin kunnan valtuustossa.

Ympäristöministeriö voi myöntää kunnalle valtionavustusta tässä pykälässä tarkoitettua suunnitelmaa laatimista tai päivittämistä varten valtion talousarviossa osoitetun määrärahan puitteissa. Avustukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

19 §

Viranomaisten tehtävät

Tämän lain mukaisten ilmastopolitiikan suunnitelmien täytäntöönpanon ohjaus ja seuranta kuuluvat toimialallaan kullekin ministeriölle. Ilmastovuosikertomuksen kokoamisesta vastaa ympäristöministeriö.

Kuntien päästötietopalvelun ylläpitäjänä toimii Suomen ympäristökeskus.

4 a luku

Erinäiset säännökset

21 a §

Valtioneuvoston päätösten tiedoksi antaminen

Tässä laissa tarkoitettua ilmastopolitiikan suunnitelmia koskevat valtioneuvoston päätökset annetaan tiedoksi hallintolain (434/2003) 62 a §:n mukaisella julkisella kuulutuksella.

21 b §

Muutoksenhaku

Muutoksenhaussa hallintotuomioistuimeen noudatetaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettua lakia (808/2019), jollei tässä laissa toisin säädetä. Sellaisesta tämän lain 16 §:n 1 momentissa tarkoitettua valtioneuvoston päätöksestä, jossa todetaan lisätoimien tarve, saa valittaa vain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöksen yhteydessä.

Valitusoikeus ilmastopolitiikan suunnitelmaa koskevasta valtioneuvoston päätöksestä on:

Valiokunnan mietintö YmVM 15/2022 vp

1) sillä, jonka oikeutta, velvollisuutta tai etua ilmastonmuutoksen tai sen hillitsemisen vaikutukset tai siihen sopeutuminen voivat erityisellä tavalla koskea;

2) 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden etuja sääntöjensä mukaan edustavalla valtakunnallisella rekisteröidyllä yhdistyksellä tai, jos ilmastonmuutoksen tai sen hillitsemisen vaikutukset tai siihen sopeutuminen voivat erityisellä tavalla koskea maan tiettyä aluetta tai sen osaa, vastaavalaisella paikallisella tai alueellisella yhdistyksellä;

3) sellaisella valtakunnallisella rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on luonnon-, terveyden- tai ympäristönsuojelun edistäminen;

4) maakunnan liitolla, jos ilmastonmuutoksen tai sen hillitsemisen vaikutukset tai siihen sopeutuminen voivat erityisellä tavalla koskea maakunnan aluetta;

5) valtakunnallisella valtion viranomaisella, jonka toimialaan liittyviä yleisiä etuja ilmastonmuutoksen tai sen hillitsemisen vaikutukset tai siihen sopeutuminen erityisellä tavalla koskevat, sekä muulla valtion viranomaisella, jonka toimialaan ja toimialueeseen liittyviä yleisiä etuja ilmastonmuutoksen tai sen hillitsemisen vaikutukset tai siihen sopeutuminen erityisellä tavalla koskevat;

6) saamelaiskäräjillä;

7) kolttien kyläkokouksella.

Edellä 2 momentin 1—2 ja 4—5 kohdassa tarkoitetun valittajan on valituksessaan esitettävä selvitys siitä, **mihin erityiseen tapaan valitusoikeus perustuu.** ~~valitusoikeutensa perusteena olevasta erityisestä syystä.~~ Jos valituksen yhteydessä ei ole esitetty **valitusoikeuden perusteena olevaa erityistä tapaa,** ~~erityisiä syitä valitusoikeuden perusteeksi,~~ hallintotuomioistuin voi jättää valituksen tutkimatta varaamatta valittajalle tilaisuutta täydentää valitustaan.

Päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakutuomioistuin toisin määrää.

Muutoksenhausta kunnallisen viranomaisen päätökseen säädetään kuntalaissa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 14 a §:ssä tarkoitettu kunnan ilmastosuunnitelma on hyväksyttävä ensimmäisen kerran viimeistään tämän lain voimaantulon jälkeen alkavan ensimmäisen valtuustokauden aikana.

Valiokunnan mietintö YmVM 15/2022 vp

Helsingissä 24.11.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Hanna Kosonen kesk

varapuheenjohtaja Tiina Elo vihr

jäsen Petri Huru ps

jäsen Emma Kari vihr

jäsen Mai Kivelä vas

jäsen Johan Kvarnström sd

jäsen Saara-Sofia Sirén kok

jäsen Hussein al-Taee sd

jäsen Katja Taimela sd

jäsen Ari Torniainen kesk

varajäsen Jouni Kotiaho ps

varajäsen Rami Lehto ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos

Valiokunnan mietintö YmVM 15/2022 vp
Vastalause

Vastalause

Perustelut

Ilmastolakia koskevassa esityksessä annetaan kuntien ilmastosuunnitelmille vähimmäisvaatimukset. Lain tavoitteena on vauhdittaa ilmastotyötä erityisesti sellaisissa kunnissa, joissa ilmastotyö ei ole vielä käynnistynyt tai edennyt pitkälle. Koska tämä tarkoittaa etenkin pieniä kuntia, on esityksen sisältö varsin vaativa. Ilmastosuunnitelman vaatimukset tavoitteen asettamisesta, toimista, päästökehityksestä ja seurannasta ovat sinänsä perustellut — ainakin istuvan hallituksen näkökulmasta. Me perussuomalaiset näemme asian kuitenkin toisin.

Ensinnäkin hyvinvointialueuudistuksen seurauksena pienten kuntien resurssit pienenevät edelleen ja hallituksen ilmastosuunnitelman toimeenpano on varsin haasteellista toteuttaa erityisesti pienissä kunnissa. Tulee myös muistaa, että kansallisten tavoitteiden huomioiminen etenkin kuntien omissa ilmastotavoitteissa lisää hallinnollista työtä, eikä se täten edes vastaa lain taustalla olevaa ajatusta vähimmäisvaateista, joita nyt hallitus tavoittelee esityksellään.

Niin ikään valiokuntaryhmämme haluaa muistuttaa myös siitä, että useat asiantuntijatahot vastustavat velvoitetta huomioida ilmastosuunnitelma kuntalaissa säädetyssä kuntastrategiassa ja toimintakertomuksessa. Edellä mainitut asiantuntijatahot katsovat, ettei esimerkiksi kuntastrategiasta pidä määrätä missään muussa laissa kuin kuntalaissa. Me perussuomalaiset näemme asian samoin, jotta vastuut säilyvät selkeinä.

Lopuksi valiokuntaryhmämme toteaa, että vaikka hallituksen esityksen taustalla ovat hallitusohjelman kirjaukset, niin ylikireä ilmastopolitiikka ei palvele yhteiskuntamme, eikä maamme kansallista etua. Emme myöskään voi ryhmänä allekirjoittaa hallituksen tavoitetta siitä, että olisimme hiilineutraali yhteiskunta vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen. Tämänkään johdosta emme voi ryhmänä hyväksyä nyt tehtyä esitystä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 24.11.2022

Petri Huru ps
Jouni Kotiaho ps
Rami Lehto ps